

Højdosisebehandling med stamcellestøtte

Du skal igennem en højdosisebehandling med stamcellestøtte. Denne pjese er et supplement til den mundtlige information, du og din familie får om din behandling. Du er naturligvis altid velkommen til at stille spørgsmål til din læge eller din sygeplejerske, hvis der er noget, du ikke forstår, eller som du vil have uddybet.

HØJDOSISEBEHANDLING MED STAMCELLESTØTTE

Højdosisebehandling er en intensiv behandling, som midlertidigt ødelægger knoglemarvens evne til at danne blodets forskellige elementer (røde og hvide blodlegemer samt blodplader).

Knoglemarvens funktion reddes ved at tilføre de tidligere høstede stamceller 2 dage efter, at der er givet højdosisebehandling. Efter 2 dage er kemoterapien ude af kroppen, så når stamcellerne gives tilbage, bliver de ikke skadet af kemoterapien.

De optøede stamceller tilbageføres gennem et kateter ind i en blodåre. Stamcellerne finder selv vej til knoglemarven, hvor de i løbet af 10-21 dage genskaber bloddannelsen.

Ved visse sygdomme kan 2 højdosiseforløb eventuelt komme på tale. Hvis det er relevant for dig, vil din kontaktlæge orientere dig om det.

FORUNDERSØGELSER

Når beslutningen er truffet, om at du skal have højdosisebehandling med stamcellestøtte, skal du eventuelt have lavet en række supplerende undersøgelser. Undersøgelserne skal sikre, at din sundhedstilstand er tilfredsstillende, så det efterfølgende behandlingsprogram kan forløbe uden væsentlige komplikationer.

Undersøgelserne består typisk af:

- Blod- og urinprøver
- Røntgenundersøgelser
- Eventuelt en knoglemarvsundersøgelse
- Eventuelt en lungefunktionsundersøgelse
- Elektrokardiogram (EKG, hjertediagram)
- Eventuel forundersøgelse på Aarhus Universitetshospital før helkropsbestråling
- Eventuelt tandlægetilsyn.

Hvis du skal have lavet tandlægetilsyn

Vær opmærksom på, at Kæbekirurgisk Afdeling ved tilsynet tager røntgenbilleder af dine tænder og fjerner de tænder, der kan indebære infektionsfare under højdosisebehandling. Ved tandindgreb er du eventuelt berettiget til erstatning, hvis du efter højdosisebehandling skal have hel- eller delprotese. Spørg på Kæbekirurgisk Afdeling, hvor tilsynet foregår.

Opsøg selv egen tandlæge

Ud over tandlægetilsynet på Kæbekirurgisk Afdeling bør du eventuelt selv opsøge din tandlæge for at få lavet en tandrensning cirka 1 uge før for den planlagte højdosisebehandling med stamcellestøtte. Kæbekirurgisk Afdeling fortæller dig, hvorvidt det er nødvendigt.

Du får lagt et venekateter

Samme dag, som du indlægges til højdosisebehandling, får du anlagt et blødt, tyndt dobbeltløbet centralvenekateter, et såkaldt Hickmann-kateter. Kateteret lægges i en blodåre via brystkassens overflade. Du er lokalbedøvet, mens det sker. Kateteret bruges efterfølgende til at give dig væsker, medicin, stamceller samt blod- og blodpladetransfusion.

SÅDAN FOREGÅR BEHANDLINGEN

Kemoterapi

Efter forundersøgelsen og anlæggelse af kateter skal du indlægges, og den følgende dag skal du opstarte

kemoterapi.

Du får behandling i 1-8 dage afhængig af din sygdom. Behandlingen består af infusion af væsker og kemoterapi gennem kateteret. Desuden vil du få forebyggende tabletter mod kvalme, infektion, svamp og herpesvirus.

Umiddelbart efter behandlingen kan du få bivirkninger som træthed, kvalme og nedsat appetit.

Nogle dage efter behandlingen er afsluttet, kan du få bivirkninger som diarré, mavesmerter, mundbetændelse, mundsmerter, øget slimproduktion, hårtab, hududslæt, feber og blødninger.

Vi forsøger så godt som muligt at afhjælpe bivirkningerne afhængig af grad og omfang. Du får altid kvalmestillende medicin forebyggende, men du kan eventuelt have brug for ekstra medicin.

Er din appetit dårlig, vil sygeplejerskerne i afdelingen tale med dig om ernæring og give forslag til løsninger, fx i form af specialkost eller ernæringsdrikke.

Får du smerter, tilbyder vi dig smertestillende medicin, oftest morfin.

Strålebehandling

I nogle tilfælde kombineres strålebehandling og kemoterapi. Hvis du skal have strålebehandling, informerer din kontaktlæge dig om det.

Behandlingen foregår på Aarhus Universitetshospital, Nørrebrogade. Du vil i givet fald være indlagt i Aarhus 3-4 dage og derefter komme tilbage til afdelingen i Aalborg for at fortsætte med kemoterapi.

Strålebehandling gives på hele kroppen. Bivirkninger kan være kvalme, opkastninger, ubehag, træthed og mavesmerter.

Indgift af stamceller

2-4 døgn efter du er færdig med højdosisbehandlingen, får du en indsprøjtning gennem dit kateter med de optøede stamceller.

Stamcellerne opbevares i et frysemiddel for at kunne tåle de store temperaturskift fra -196 grader til +37 grader. Frysemidlet udskilles i de første par dage via din udåndingsluft, sved og urin. Det har en ube-

hagelig løagtig lugt, som du normalt ikke selv er generet af.

Lige når du får indgivet stamcellerne, er der en ubehagelig smag. Den værste smag kan forhindres, ved at du spiser is, som du får udleveret, lige inden du får stamceller.

I den periode, hvor frysemediet udskilles i din udåndingsluft, ligger du på enestue. Det skyldes, at lugten er ubehagelig for omgivelserne. Når lugten er væk, vil du blive flyttet til en tosengsstue.

Indtil knoglemarvscellerne begynder at fungere igen, kan der være en tendens til blodmangel, infektioner og risiko for blødninger i hud og slimhinder. I denne periode, der varer 10-21 dage, vil der være behov for blodtransfusioner (blod og eventuelt blodplader).

Du skal regne med at få feber, efter du har fået stamceller tilbage. Det sker som regel efter 3-7 dage. Det er på dette tidspunkt, at forsvaret mod infektioner er dårligst, og du får derfor antibiotikabehandling, så snart du har feber over 38,5 grader.

Det er forskelligt fra patient til patient, hvor længe feberen varer. Det afhænger blandt andet af, hvilken type infektion du eventuelt får. Som hovedregel varer feberen 3-7 dage. Feberen forsvinder som regel samtidig med, at de hvide blodlegemer begynder at komme tilbage i blodet, det vil sige 10-14 dage efter, at stamcellerne blev givet tilbage.

Afhængig af højdosisbehandlingen kan der dog gå længere tid, inden alle blodtal bliver helt normale, men efter 10-21 dage kan de fleste udskrives til opfølgning i ambulatoriet.

SKÆRPET HYGIEJNE

For at mindske risikoen for infektion er det nødvendigt at have skærpet hygiejne, mens du er indlagt. Følg disse retningslinjer.

Tag bad dagligt

Vi anbefaler, at du tager bad dagligt. Før brusebadet er det vigtigt, at du lader det varme vand løbe i ½

minut for at skylle eventuelle bakterier ud af brusehovedet.

Efter badet anbefaler vi dig at indsmøre huden i sygehusets eller din egen foretrukne parfumefri fugtighedscreme. På den måde kan du være med til at forebygge, at din hud bliver udtørret som følge af kemobehandlingen og øget ventilation på stuen.

Vask hænder grundigt og ofte

Det er vigtigt, at du vasker hænderne grundigt og bruger håndsprit for at fjerne fremmede bakterier fra hænderne, når du vender tilbage til stuen.

Sørg for, at du bliver helt ren efter toiletbesøg

Det er vigtigt, at din nedre toilette er grundig. Sørg derfor for, at du er helt ren, når du har været på toiletet. Du kan få udleveret vådservietter til formålet på afdelingen. Vær opmærksom på, at de ikke må skylles ud i toilettet efterfølgende.

Hold god mundhygiejne

Det er vigtigt, at du holder god mundhygiejne. Du får udleveret en blød tandbørste samt tandpasta, som er mild mod mundslimhinden.

Vi anbefaler, at du børster tænder efter hvert måltid. Du vil blive generet af mundtørhed, så skyl gerne munden ofte i almindeligt vand.

BESØG UNDER INDLÆGGELSEN

Besøg bør begrænses til højst 2-3 personer ad gangen. Dem, der besøger dig, må ikke have infektionssygdomme, og børn med børnesygdomme eller personer, der har været udsat for smitte med børnesygdomme, må ikke besøge dig. Besøgende skal vaske hænder grundigt med sæbe og derefter bruge håndsprit. Du må gerne have fysisk kontakt med nære pårørende.

MENS DU ER INDLAGT

Regelmæssige blodprøver

I den periode, hvor du er indlagt, vil der regelmæssigt blive taget blodprøver for at kontrollere knoglemarvens funktion.

Træthed og motion

Både under indlæggelsen og i perioden efter udskrivelse kan trætheden virke uoverkommelig. Det kan være en hjælp for dig til at bevare det psykiske velvære, at du er oppegående i eget tøj, deltager i daglige aktiviteter og så vidt som muligt også i din egen pleje. Herudover er det en god idé at få daglig motion i form af fx motionscykling, gang eller gymnastik. Ikke alle former for motion er dog hensigtsmæssig, fx hvis du har feber. Spørg en læge eller fysioterapeut, hvis du er i tvivl.

UDSKRIVELSE

Inden du bliver udskrevet, skal du have en udskrivningssamtale med en sygeplejerske.

NÅR DU KOMMER HJEM

I perioden efter du er kommet hjem, vil træthedssymptomer og slimhindegenerer gradvist aftage i løbet af 2-3 måneder.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Hæmatologisk Ambulatorium

Tlf. 97 66 38 00

Vi træffes bedst:

Mandag – fredag 8.00 – 15.30

Hæmatologisk Sengeafsnit 7v

Tlf. 97 66 38 01

Resten af døgnet, weekender og helligdage.